

Wommelgemse Heemkundige Kring "De Kaeck" vzw

MEDEDELINGENBLAD

Ledenblad: december 2023 - januari 2024: nummer 408

Tweemaandelijks tijdschrift, verschijnt op 1 februari, 1 april, 1 juni, 1 augustus, 1 oktober, 1 december

Oplage : 150 expl. ISSN=0777-804X

Verantwoordelijke uitgever: Eddy Smits- Schaarbosstraat 10 – 2160 Wommelgem – tel.: 03/354.40.72

e-mail: eduard.smits@skynet.be - "W.H.K. De Kaeck www.dekaeck.be - Bankrekening (IBAN) : BE12 9799 5205 4092

TE NOTEREN:

8 januari 2024: Worstenbrood en appelbollen (zie verder in dit blad-"Verloren Maandag)

VERLOREN MAANDAG

Wij vieren, getrouw aan de traditie, op 8 januari "verloren maandag". We bieden onze leden een worstenbrood of appelbol aan tegen de schappelijke prijs van respectievelijk 4,5 en 3,5 Euro. Het worstenbrood en/of appelbol kan afgehaald worden op 8 januari tussen 17 en 19u in het documentatiecentrum. Maar

Je kan het ook ter plaatse met een goede tas koffie of thee verorberen. We maken er in ons documentatie-centrum een gezellig "onder onsje" van. Uiteraard moet je hiervoor inschrijven en dat kan tot 31 december. Uw inschrijving is definitief wanneer het verschuldigde bedrag gestort is op onze rekening met vermelding of je een worstenbrood of appelbol wil hoeveel

je er wilt en of je ze komt afhalen. Onze bankrekening : BE12 9799 5205 4092

LIDGELDEN 2024

Reeds enkele leden hebben zich in orde gesteld met het lidgeld voor 2024, onze dank hiervoor! Leden die hun lidgeld nog niet in orde hebben gebracht, doen dit best nog deze maand. **Bij beslissing van de Algemene Vergadering van februari 2016 bedraagt het lidgeld**

15,-€, ere-leden betalen 25,- €. U kunt dit bedrag overschrijven op de rekening van de Heemkundige Kring BE12 9799 5205 4092 met vermelding "lidgeld 2024" (Schatbewaarder N. Heylen, De Reet 6, 2160 Wommelgem - tel.03 353.20.13)

"DE KRIJTER" VALT IN UW BUS.....

Half december valt er een nieuwe "De Krijter" in uw bus. Hierin het tweede deel van **"DE PEET IN EEN LAND DAT ALLEEN LIEFDE HEEFT VOOR DE DOLLAR"**. Een bijdrage van Gunther Dauwen. Onlangs verwierf onze kring een aantal dozen met negatieven van de fotografiezaak Gebofot. Deze zaak werd opgericht en uitgebaat door Albert Geudens, medestichter van onze kring. Voor ons de aanleiding om enkele kiekjes van Albert Geudens te publiceren onder de titel **"Wommelgem 50 jaar geleden"**, samengesteld door Herman Meeus. De overstromingen in West-Vlaanderen leidden tot de ontdekking dat men tijdens wereldoorlog II ook plannen had om de Schijnvallei onder water te zetten. Hierover een korte bijdrage van Herman Meeus. En tot slot brengen we een bijdrage van Etienne Swaans over de toneelkring "OPTIMA" die in januari 2024 haar 75ste verjaardag viert. Veel leesgenot!

GEEN "EERSTE ALGEMENE VERGADERING" MEER

Het was de gewoonte om op de eerste zaterdag van het nieuwe jaar een "eerste algemene vergadering" te houden. De wetgeving schreef voor dat een vzw slechts geldig kon vergaderen wanneer er meer dan 50% van de leden aanwezig was zo niet was je verplicht een tweede algemene vergadering in te richten waarbij het aantal aanwezige leden geen rol meer speelde. Gezien wij in, het verleden nooit een vergadering kenden waarop meer dan 50% van de leden aanwezig was, pasten we de regel van de twee vergaderingen toe.

Heden is de wetgeving veranderd in die zin dat de twee vergaderingen niet meer nodig zijn en één vergadering, ongeacht het aantal aanwezige leden, volstaat. In het bestuur hebben we dan beslist de "eerste algemene vergadering" niet meer in te richten.

Dat neemt evenwel niet weg dat we de negen à tien leden die telkens aanwezig waren op deze eerste vergadering dankbaar zijn. Het was telkens een gezellige bedoening waar soms ook nieuwe ideeën ontstonden. Dank aan hen die er steeds waren.

WAT VOORBIJ IS...

Lezing Brigitte Spelters -Transgenders

Een tachtigtal toehoorders mochten we ontvangen op de lezing van Brigitte Spelters. Dat de zenuwen door

haar lijf gierden was duidelijk. Hoewel ze haar verhaal reeds meerdere malen gedaan had, was het ditmaal voor het "eigen Wommelgemse publiek" toch een nieuwe ervaring.

In het eerste deel van de lezing nam Britt ons mee op de weg die men moet doorlopen om van geslacht te veranderen. Een hele lijdensweg met veel technische achtergronden, voorwaarden enz. Tijdens de pauze ontspoon zich een discussie rond de geboorteakte. Heeft Britt nu één of twee geboorteakten? (Hieronder het antwoord van de ambtenaar burgerlijke stand).

In het tweede deel vertelde Britt over haar levensloop en hoe ze van flinke, jong kerel veranderde in een ferme dame. Na de lezing was het aan het publiek om vragen te stellen. Ook hier ontspoon zich een geanimeerd gesprek.

Geboorteakte

Er zijn 2 soorten aktes:

een afschrift waarop alles vermeld staat: dat men geboren is als man en de datum van de geslachtswijziging met alle informatie.

een uittreksel dat de huidige toestand aangeeft. Deze info vermeldt dus dat je vrouw of man bent en er kan niemand zien dat je ooit als man of vrouw geboren bent. Werkgevers e.d. hebben geen recht op deze informatie dus daarvoor kan je dan het uittreksel bezorgen. Ook je huidige partners hebben in principe geen recht op een afschrift, enkel jij!

Teerfeest

We mochten dit jaar 54 leden verwelkomen op ons teerfeest dat we voor de tweede maal hielden in het Brieleke. De gerechten waren heerlijk maar toch kregen we enige opmerkingen : het was nogal frisjes in de zaal en erger, de leden die gekozen hadden voor de vleeschotel klaagden dat het vlees niet warm genoeg was. .

EEN NIEUW "MONUMENT"

Op 11 november herdenkt Wommelgem zijn gesneuvel-den uit de beide wereldoorlogen. Dit jaar werd er extra aandacht besteed aan de bevrijding in 1944, meer bepaald de pogingen van het Canadese leger om een bruggenhoofd te slaan aan de Wijnegemse sluizen. De strijd was hevig en er vielen vele doden en gewonden.

In de weiden gelegen tegen het bos van Selsaeten was door de Canadezen een veldhospitaal ongericht waar de gewonden verzorgd werden en de doden een voorlopig graf kregen. 13 Canadese strijders werden er begraven en enkele jaren nadien terug opgegraven om naar hun laatste rustplaats gebracht te worden.

Onze gemeente wou dit stukje geschiedenis onder de aandacht van de bevolking brengen en daarom werd in de

Het nieuwe monument in de Terhagelaan – foto N. Van Kerckhoven

Terhagelaan een monument opgericht ter ere van de gesneuvelden die er begraven waren en de vele gekwetsten die er verzorgd werden. Het monument werd, in aanwezigheid van een Canadese delegatie, ingehuldigd op 11 november. Het was een serene plechtigheid die heel wat indruk maakte op de vele aanwezigen.

EERSTE VRIJDAGWANDELINGEN ...

Op **5 januari** wandelen we naar Sint Jozef Rijkevorsel. We vertrekken aan de halte Kaakstraat richting Wijnegem met bus **140 of 141** van **08.22 uur** tot Wijnegem Markt. Afhankelijk van het feit of de werken aan de Wommelgemsesteenweg tegen die tijd al voorbij zijn, kan het zijn dat we vanaf de halte Handboogstraat moeten vertrekken tot het Shopping Centrum in Wijnegem om daar om ongeveer 08.35 bus 410 richting Turnhout te nemen. We stappen uit aan halte Vlimmeren Engstraat. Daar wandelen we door de bossen tot het Kempisch kanaal in Rijkevorsel waar we 's middags onze boterhammen opeten in café Sport.

Na het eten wandelen we terug door de bossen naar de halte Vlimmeren Engstraat om daar bus 410 en in Wijnegem bus 140 of 141 terug naar huis te nemen.

Afstand ongeveer 14,2 km, terug thuis rond 17.00 uur.

Op **2 februari** gaat de wandeling van Emblem naar Broechem. We wandelen een stuk langs de Nete en het Netekanaal, door de Steenbeemden en langs de boomgaarden naar Broechem.

We vertrekken aan de halte Welkomstraat (puntzak) met bus **420** richting Herentals om **09.56 uur** tot Broechem Station. Daar nemen we om **10.07 uur bus 1** richting Lier tot halte Emblem Kanaalstraat waar de wandeling begint.

We eten onze boterhammen op in café Torennen in Kessel Statie. Na de middag wandelen we langs Emblem en de boomgaarden tot de bushalte **Broechem Stelplaats** waar we bus 420 naar Wommelgem nemen

Afstand ongeveer 15 km, terug thuis rond 17 uur.

NOG OVER DE BOUWPUT OP DE KERKPLAATS

Naar aanleiding van ons artikeltje in "Mededelingen nr.407 (Oktober - November 2023) aangaande de waterput gevonden in de bouwput van het appartementenblok op de Kerkplaats kregen we van het gemeentebestuur volgende toelichting (Citaat uit het schrijven...):

...." *Archeologisch onderzoek is enkel verplicht bij projecten op een perceeloppervlakte van minstens 3.000m², conform het Onroerenderfgoeddecreet. Daar blijft dit perceel ruim onder.*

Datzelfde Decreet geeft echter ook aan dat iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving

of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, verplicht is daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het Agentschap voor Onroerend Erfgoed...." (einde citaat)

We houden er aan onze leden te wijzen op deze verplichting. Merkt u iets op dat mogelijk een archeologische erfgoedwaarde heeft neem dan contact op met Onroerend Erfgoed Antwerpen tel.nr.: 03 224 62 10 of antwerpen@onroerenderfgoed.be.

Uiteraard, en het is aangeraden dit ook te doen, kun je ook de omgevingsambtenaar van de gemeente contacteren: pieterjan.steenbergen@wommelgem.be

(En niet vergeten om het bestuur van de kring op de hoogte te brengen)

Tot slot toch een bedenking: als een archeologisch onderzoek enkel verplicht is vanaf een oppervlakte van 3000m², dan zal, ondanks het feit dat Wommelgem reeds in de middeleeuwen bestond, er wellicht nooit een archeologisch onderzoek in het dorpscentrum plaats vinden.....

SINT AMBROSIUS ...PATROON VAN DE IMKERS

De feestdag van Sint Ambrosius valt op 7 december.

Een beetje sneu voor deze heilige want de dag daarvoor is het Sint Nicolaas en deze zet, in die periode, de hele

(kinder)wereld op zijn kop. Ambrosius wordt dan wel eens vergeten....

Dr. Van Autenboer schrijft in onze "Krijter" van juni 1982 dat er in Wommelgem een "bijengilde" zou bestaan hebben die in 1695 zou zijn opgericht.¹ Hoelang deze gilde bestaan heeft is onbekend, maar met een grote waarschijnlijkheid kunnen we schrijven dat ze einde 19de eeuw, niet meer bestond, uitgaande van de vaststelling dat Pastoor Geens er in zijn "Beschrijving van de Parochie" er geen melding van maakt.² Toch moet het een belangrijke gilde geweest zijn daar er in de Sint Petrus & Pauluskerk een gepolychromeerd beeld van de heilige Ambrosius stond.³

Uit de "overlevering" blijkt dat Sint Ambrosius de patroon van de imkers is geworden omdat hij in zijn geschriften, preken en redevoeringen een hoge dosis "zoetvloeiendheid" ten toon spreidde.⁴

Dat "zoet" en "bijen" met elkaar samen gaan is bekend maar dat aan Sint Ambrosius ook andere eigenschappen worden toegeschreven is minder bekend. Zo dacht men vroeger dat dank zij Sint Ambrosius de mens ertoe in staat was het sneeuwen te doen ophouden. Men moest dan wel een sneeuwbal maken van vers gevallen sneeuw en op 7 december moest die sneeuwbal in het haardvuur geworpen worden. Ondertussen moest men Ambrosius aanroepen en hem vragen het sneeuwen te stoppen.

Spijtig dat je in onze tijd van de "regen" geen "bal" kunt maken... Misschien waren we dan in staat om de regen te stoppen...

Brieven aan Sint Niklaas.....

In onze archieven vinden we dikwijls pareltjes uit de samenleving. Zo ook onderstaande brieven aan "Sint Niklaas". Ze werden geschreven in 1947... (Letterlijk overgenomen!!)

Beste Sint Niklaas

Weldra is het weer Uw feestdag. Dan komt U met speelgoed en snoepstekken enz... Dan komt U toch wel eens langs mij? Dat hoop ik toch. Zwarte Piet, uw knecht, laat dan het speelgerief door de schouw glijden dat u geeft. Als wij 's morgens dan wakker worden gaan wij nieuwsgierig zien wat er aan de schouw ligt, en ik wens U hartelijk welkom deze maal. Dan geeft U toch ook wel wat af voor mijn ouders nietwaar? Verder vraag ik zelf: een hele mooie leesboek,

een cahier en een potlood! Ik zou het nog vergeten. Beste Sint kunt U mij een sterke bal bezorgen?

Beste Sint ik dank u hartelijk!!!!

A.T (Een spijtig iets: schrijver van deze brief overleed in januari 1948)

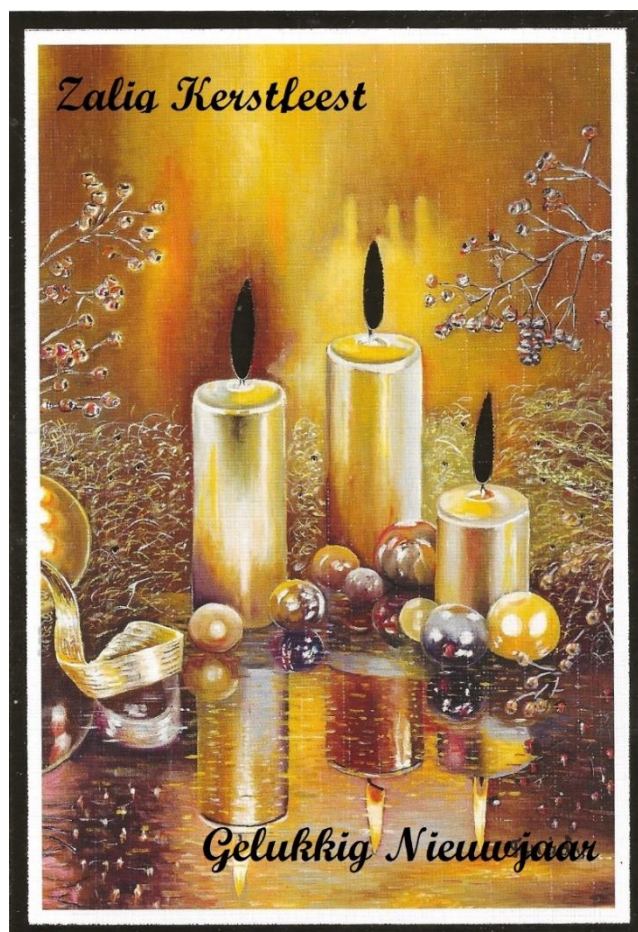
Wommelgem 5/12/47

Beste St. Niklaas

Zoals elk jaar beste Sint word Uw feestdag gevierd. Ik zou graag een leesboek ontvangen. Liefst een uit de titels die hieronder zullen plaatsnemen en ik zou graag een bal hebben om verzet(? – onleesbaar) te vinden nu zal ik beste Sint eerst de titels van de boeken schrijven van welke ik gaarne een zou hebben. Pimpeltje, Gullivers reizen, De Zoon van den berenjager, De Zilveren knaap, Van een jongen met een toverpaard. En beste Sint zoud U me dan soms nog een goed lang potlood kunnen aan de hand doen?

Daaaaaag! Beste Sint!

(Schrijver onbekend)

Gezellig op ons teerfeest

Werkten mee aan dit nummer:

de Raad van Bestuur, Herman Meeus, Gemma Sysmans

¹ Dr. Van Autenboer - "De Krijter" – Juni 1982 - blz . 26-39

² J. Van Haesbroeck – "De Wommelgemse geschiedenis volgens Pastoor Geens" – "De Krijter – jaarboek 2000-2001

³ We schrijven wel degelijk "stond", waar dit beeld zich momenteel bevindt is ons niet bekend.

⁴ Zoetvloeiendheid : Het betekent dat de taal of het gedicht aangenaam, welluidend en harmonieus klinkt.